

༄༅། །སུམ་ཏུ་བའི་སྒྲིབ་པོ་ལེགས་བཤད་སྒྲོན་བའི་ དབང་པོ་བརྒྱགས་སོ།།

《三十頌心要・善說樹王論頌》

མཛད་པ་པོ། དབུལ་ཁུ་བ་དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེ།

作者：歐曲・央金珠貝多杰

一、論前義 (འདུག་པ་རྒྱུའི་དོན)

(一) 禮贊 (མཚོད་བརྗོད)

༄༅། །ན་མོ་གུ་རུ་མཐུ་སྒྲོ་ཏུ་ཡ།

【譯】南無咕如曼殊廓喀雅！

སྒྲུ་མ་མཚོག་དང་དབྱེར་མེད་པའི། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་གུས་བརྟུང་ནས།

【譯】殊勝上師二無別，文殊菩薩恭敬禮！

(二) 立誓 (དམ་བཅའ་བ)

ཐོན་མེད་ལེགས་བཤད་སུམ་ཏུ་བའི། སྒྲིབ་པོ་མདོར་བསྐྱུས་བཤད་བར་བྱ།

【譯】吞彌善說《三十頌》，彼之精要今當說。

二、論正義 (གཞུང་གི་དོན)

(一) 文字 (ཡི་གེ)

[一]元音 (དབྱངས་ཡིག)

དབྱངས་གྱི་བྱ་བ་གསལ་པོ་རུ། བྱེད་པ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི།

【譯】元音作用明顯者，ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ四者是，

[二]輔音 (གསལ་བྱེད)

གསལ་བྱེད་ཀ་ཁོགས་སུམ་ཏུ་ཡིན།

【譯】ཀ等三十乃輔音。

[三]后加字 (རྗེས་འདུག)

ག་ད་ན་བ་མ་འ། ར་ལ་ས་ནམས་རྗེས་འདུག་བཅུ།

【譯】ག་ད་ན་བ་མ་འ，ར་ལ་ས十后加字。

[四]再后加字 (ཡང་འདྲག)

ད་དང་ས་གཉིས་ཡང་འདྲག་སྟེ།

【譯】ད་ས་二者再后加，

ད་ནི་ན་ར་ལ་གསུམ་དང་། ས་ནི་ག་ང་བ་མར་འཐོབ།

【譯】ན་ར་ལ་后可加ད，ག་ང་བ་མ則加ས。

[五]前加字 (སྟོན་འདྲག)

ག་ད་བ་མ་འ་སྟོན་འདྲག།

【譯】ག་ད་བ་མ (以及) འ，(五者乃為) 前加字。

(二) 不自由虛詞 (ཕྱད་གཞན་དབང་ཅན་)

[一]句終詞 (སྒྲ་བཟུ)

གོ་ངོ་ན་བ་མ་འ། ར་ལ་ས་ཏྱ་སྒྲ་བཟུ་སྟེ།

【譯】གོ་ངོ་ན་བ་མ་འ，ར་ལ་ས་ཏྱ་句終詞，

རྒྱལ་སྒྲ་སྒྲ་སྒྲ་ཕུད་ཅེས་ཀྱང་བྱ།

【譯】亦名རྒྱལ་སྒྲ་或སྒྲ་ཕུད。

དྲག་ཡོད་ཏྱ་དང་མཐའ་མེད་འོ།

【譯】དྲ再后加則添ྱ，無后加字則加འོ。

གཞན་ནམས་མིང་མཐའི་རྗེས་མཐུན་སྒྱུར།

【譯】餘者隨順后加字，(于其之上加ན་འོ)。

[二] ལ་義詞 (ལ་དོན་)

སྟ་ར་ཅ་དྲ་ན་ལ་ཏུ། ལ་དོན་ནམ་པ་བདུན་ཡིན་ཏེ།

【譯】སྟ་ར་ཅ་དྲ་ན་ལ་ཏུ，七者ལ་義之助詞。

ནམ་དབྱེ་གཉིས་བཞི་བདུན་པ་དང་། དེ་ཉིས་ཆེ་སྐབས་ནམས་ལ་འདྲག།

【譯】(此等七者) 可用于，第二第四第七格，同體格及時間格。

ས་སྟ་ག་བ་དྲག་མཐར་ཏུ།

【譯】(添接之法) ས་加སྟ，ག་བ་དྲག后加ཏུ。

ང་ན་མ་ར་ལ་ཅུ།

【譯】 ང་ན་མ་ར་及་ལ་，（此六之后可加） ཅུ。

འ་དང་མཐའ་མེད་ར་དང་ཅུ།

【譯】 འ་后加及無后加，（二者之后） ར་及་ཅུ。

[三] ཡི་ཐུན

1、屬格（འབྲེལ་ཤིང་།）

གི་ཁྱི་ཁྱི་འི་ཡི་ལྔ་པོ། རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་།

【譯】 གི་ཁྱི་ཁྱི་འི་ཡི་五者，第六屬格（之助詞）。

2、作格（ཐུང་ཤིང་།）

དེ་རྣམས་ས་མཐའ་ཅན་ལྔ་ནི། རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་ཐུང་སྒྲ་ཉི།

【譯】 五者若具་འ་后加，第三作格（之助詞）。

སྒྲིར་རྒྱལ་ན་མ་ར་ལ་གྱི།

【譯】 添接方法（則如下），ན་མ་ར་ལ་后接གྱི་，

ད་བ་ས་ཁྱི་ག་ང་གི།

【譯】 ད་བ་ས་者后接གྱི་，ག་ང་二者后接གི་

འ་དང་མཐའ་མེད་འི་དང་ཡི།

【譯】 འ་后加及無后加，二者后接འི་及་ཡི་。

[四] 飾集詞（ཐུན་སྒྲུབ་）

ཁྱད་ཡང་འང་གསུམ་ཐུན་སྒྲུབ་དེ།

【譯】 ཁྱད་ཡང་འང་三飾集詞，

ག་ད་བ་ས་དྲུག་མཐར་ཁྱད་།

【譯】 ག་ད་བ་ས་及་ད་དྲུག་，五者之后須加ཁྱད་；

ང་ན་མ་ར་ལ་མཐར་ཡང་།

【譯】 ང་ན་མ་ར་（以及） ལ་，（五者之）后添接ཡང་；

འ་དང་མཐའ་མེད་འང་དང་ཡང་།

【譯】 འ་后加及無后加，（二者）后接འང་和་ཡང་。

[五]帶餘詞 (ཉག་བཅས་)

ཉི་དེ་ཉེ་གསུམ་ལྷག་བཅས་ཉེ།

【譯】 ཉི་དེ་ཉེ三帶餘詞，

ན་ར་ལ་ས་དྲག་མཐར་ཉེ།

【譯】 ན་ར་ལ་ས及དྲག，五者之后須加ཉེ；

ད་དེ་ག་ང་བ་མ་འ། མཐའ་མེད་རྣམས་ལ་ས་ཉེ་འཕྲོབ།

【譯】 (僅) ད (一者) 后接དེ；ག་ང་བ་མ以及འ，མཐའ་མེད后接具ས་ཉེ。

[六]離合詞 (འབྲེད་སྤྱད་)

གམ་ངམ་དམ་ནམ་བམ་མམ་འམ། རམ་ལམ་སམ་ཏམ་འབྲེད་སྤྱད་དེ།

【譯】 གམ་ངམ་དམ་ནམ་བམ་མམ་འམ，རམ་ལམ་སམ་ཏམ་離合詞，

སྒྲིར་ཚུལ་སྒྲར་བསྐྱེའི་སྐབས་དང་མཚུངས།

【譯】 添接法同句終詞。

附：偈頌補足 (ཀང་བ་ཁ་སྒོང་མི་སྒོང་)

ར་རུ་འི་ཡི་འང་ཡང་རྣམས།

【譯】 ར་རུ་འི་ཡི་འང་ཡང者，

ཀང་བ་མི་སྒོང་སྒོང་བའི་བྱད།

【譯】 偈頌字數足與否，(依此) 差別 (而善用)。

འོ་ཁྱ་འམ་གྱི་གོང་རུ་ཆོག། མེད་དང་ཡོད་བའང་དེ་བཞིན་ཡིན།

【譯】 འོ་ཁྱ་འམ前音節點，有或無者亦如是。

[七]從格 (འབྱུང་ཁྱད་ས་)

ནས་ལས་འབྱུང་ཁྱད་ས་དགར་སྤྱད་དེ།

【譯】 ནས་ལས二者來源詞，比較以及攝集詞。

འབྱུང་ཁྱད་ས་དངོས་ལ་གང་སྒྲུར་འབྱས།

【譯】 來源詞者ནས與ལས，二者隨一皆可用；

རིགས་མཐུན་དགར་ནས་མི་མཐུན་ལས།

【譯】 同類比較須用ནས，異類比較則用ལས；

སྒྱུད་ལ་ནས་སྒྲ་ཁོ་ན་འདུག།

【譯】攝集詞中僅用ནས。

[八]呼格 (ཁོ་ན་སྒྲ་)

ཀྱེ་དང་ཀྱ་ཡེ་བོད་སྒྲ་ཞེ།

【譯】ཀྱེ及ཀྱ་ཡེ呼喚詞，

ཕལ་ཆེར་མིང་གི་ཕྱག་མར་སྒྱུར།

【譯】大多加在句之首。

(三) 自由虛詞 (ཕྱད་རང་དབང་ཅན་)

[一] བློ་ཤེས་ (ཁྱི་ཤེས་)

ཁྱི་ཁྱི་དགར་དང་བརྟན་བའི་སྒྲ།

【譯】ཁྱི聲分離與強調。

[二] རྟེན་ (དེ་རྟེན་)

དང་ཁྱི་སྒྱུད་འབྱེད་སྒྱུ་མཆན་དང་། ཆོ་སྐབས་གདམས་ངག་ལྔ་ལ་འདུག།

【譯】རྟེན聲可用于五義：集合、分離及原因，時間以及教授是。

[三] རྒྱུ་ (དེ་རྒྱུ་)

མིང་གི་ཕྱག་མའི་དེ་སྒྲ་ཁྱི།

【譯】句首རྒྱུ聲用于二：

ཐ་སྙད་འདས་མ་ཐག་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཅན་གཉིས་ལ་འདུག།

【譯】剛剛過去之名言，以及他者之異名。

[四] 總聲 (ཅི་ཤེས་)

ཅི་ཇི་སྤྱ་གང་སྒྱུ་སྒྲ་ཞེ།

【譯】ཅི་ཇི་སྤྱ་གང乃總聲，

ཞིག་ཞེ་སྒྱུད་འདྲ་ཕྱིར་ལ་ཅི།

【譯】ཞིག་ཞེ་སྒྱུད་འདྲ་以及ཕྱིར་，(五者之前) 可加ཅི་，

སྒྱུད་སྒྱིད་ལྟར་བཞིན་སྒྱུད་ལ་ཇི།

【譯】སྒྱུད་སྒྱིད་ལྟར་བཞིན་以及སྒྱུད་，(五者之前) 可加ཇི་，

སུ་ནི་གང་ཟག་གང་ཀུན་ལོ།

【譯】སུ者（一般）用于人，ཀུན者（于上）皆可用。

[五] 主人詞（བདག་སྒྲིབ་པ་）

ན་རོ་ཡོད་མེད་པ་བ་མ།

【譯】ན་རོ有無པ་བ་མ，

བདག་པོའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ག་ད་ན།

【譯】（此等六者）主人詞。

བ་མ་ས་དང་དྲག་མཐར་པ།

【譯】ག་ད་ན་བ་མ་ས與，དྲ再后加后接པ；

ང་ལ་ར་ལ་མཐར་མེད་ལ།

【譯】ང་ལ་ར་ལ་無后加，其后加上主人詞，

བདག་སྒྲིབ་ཡར་བྱུར་བ་དང་ནི།

【譯】若成單數則加དྲ，

ཆ་ལ་བ་ཉིད་སྒྲིབ་བ་ལེགས།

【譯】若為雙數巧加དྲ。

མིང་མཐའི་བ་བའང་ཕལ་ཆར་འདྲ།

【譯】（非主人詞）名詞后，加དྲ或དྲ大致同。

མ་ནི་ངེས་མེད་སྐབས་དང་སྒྱུར།

【譯】མ་者添加不固定，須依情形而善加。

[六] 遮詞（དགག་སྒྲིབ་པ་）

མ་མི་མིན་མེད་དགག་སྒྲིབ་སྒྲིབ།

【譯】མ་མི་མིན་མེད遮止詞，

མ་མི་ཐོག་མ་མིན་མེད་མཐུག།

【譯】མ་མི加在所遮前，མིན་མེད則置所遮后，

མ་ནི་བར་གྱི་གསལ་བྱེད་ལའང་།

【譯】མ་者亦可表中性，（二詞之間雙否定）。

(四) ཞིང་ཤད་ཕྱད་ཚིག་མཐུན་པ་ (ཞིང་སྟོན་མཐུན་པ་ཕྱད་)

ཚིག་ཕྱད་ཞིང་སྟོན་མཐུན་པ་།།

【譯】 ཞིང་ཤད་ཕྱད་ (添加法):

འ་དང་ར་ལ་མཐུན་མཐུན་།།

【譯】 ར་ན་མ་འ་ར་ལ་及，無后加字后可接：

ཞིང་ཞེས་ཞེ་འོ་ཞེ་ན་ཞེག།

【譯】 ཞིང་ཞེས་ཞེ་འོ་ཞེ་ན་ཞེག།

ག་ད་བ་དང་ད་དྲག་མཐུན་།།

【譯】 ད་དྲག་以及ག་ད་བ་，四者之后則可加：

ཅིང་ཅེས་ཅེ་འོ་ཅེ་ན་ཅེག།

【譯】 ཅིང་ཅེས་ཅེ་འོ་ཅེ་ན་ཅེག།

ས་མཐུན་དམིགས་བསལ་ཞེས་མ་གཏོགས།།

【譯】 ས་后除ཞེས་還可加，

ཤིང་ཤེག་ཤེ་འོ་ཤེ་ན་འཕྲོབ།།

【譯】 ཤིང་ཤེག་ཤེ་འོ་及ཤེ་ན་。

འོན་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ལྟན་ཅིག་སྟོན།།

【譯】 然則ཁ་ཅིག་ལྟན་ཅིག་等，

མིང་གི་ཆ་དང་མ་ལོར་གཅིས།།

【譯】 名之支分（非虛詞），不可混淆乃重要。

(五) འདྲ་བའི་ཆ་ཤེས་པ་ (འ་མཐུན་འཕྲོབ་ཚུལ་)

རྒྱུ་བ་འཕྲུལ་ལ་འ་མཐུན་དགོས།། ལྷག་ཀྱང་བཅུགས་འདོགས་ཅན་ལ་སྤང་།།

【譯】 單語基前有前加，無有元音上下加，

（亦無后加）則其后，須添ྲ之后加字。

(六) 垂符與音節點 (ཚིག་ཤད)

[一] 單垂符 (ཚིག་ཤད)

ལྷུག་པའི་དོན་མང་མིང་མཆོམས་དང་།

【譯】長行義多彼中間，

དོན་འབྲིང་འབྲིང་དང་དོན་ཅུང་ཚྲོགས།

【譯】文義適中若分類，文義雖少已完結，

ཚིགས་བཅད་ག་མཐར་ཚིག་ཤད་བྱ།

【譯】偈頌句尾若為།，彼等后加單垂符。

[二] 雙垂符 (གཉིས་ཤད)

ཚྲོགས་ཚིག་མཐའ་ཅན་ལྷུག་པ་དང་།

【譯】長行句末句終詞，

ཚིགས་བཅད་རྟེན་མཐར་ཉིས་ཤད་འཕྲོབ།

【譯】偈頌句尾（若非།），二者后加雙垂符。

[三] 四垂符 (བཞི་ཤད)

དོན་ཆན་ཆན་མོ་ཚྲོགས་པ་དང་།

【譯】大段篇章若已終，

ལེའུའི་མཆོམས་སུ་བཞི་ཤད་དགོས།

【譯】以及品與品之間，則須添加四垂符。

[四] ། 音節點 (ང་ཚིག)

ང་ཡིག་མ་གཏོགས་ཡིག་ཤད་དབར། ཚིག་མེད་

【譯】垂符與字之中間，除།外無音節點。

三、論后義 (མཐར་ཁྱེན་པའི་དོན)

(一) 教誡 (གདམས་ངག)

དེ་མོགས་ཞིབ་ཏུ་འབད།

【譯】以上所述諸詞義，細微之處亦勤析。

(二) 出論名 (བཟླན་བཅོས་གྱི་མཚན་)

ཆོག་གི་ལོ་མས་མ་བསྐྱབས་ཤིང་།

【譯】詞之枝葉未遮覆，

དོན་གྱི་འབྲས་བླ་གཡུང་བ་བའི།

【譯】義之果實極豐富，

ལེགས་བཤད་ལྗོན་པའི་དབང་པོ་འདི།

【譯】如此《善說樹王論》，

དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེས་སྟེལ།

【譯】妙音成就金剛著。

ུ་ཨྲ། །

譯跋：

09年12月，夏坝仁波切于北塔藏文翻譯班，講授藏文文法《三十頌》，并合講《善說樹王論》，且令背誦《善說樹王論頌》。故嘗試將其譯成漢文，意在加深理解，輔以背誦。試譯說明如下：

①藏文原頌極為簡要，譯時為令達意，多有添字（譯文中以“（）”表示），甚或藏文一頌，對應漢文二頌。

②其中科判，乃為自加，主要根據八種不自由虛詞及六種自由虛詞而略作，實為嘗試，略供參考。

③“偈頌補足”設為附科，因是對彼上之句終詞，乃至離合詞間，用于偈頌補足虛詞之總結故。

④主人詞中所謂單數、雙數者，如ཁ་ཅང་ལ།，是三字為單數；ཅང་ལ།，是二字為雙數。因于藏文，方始入門，故此拙譯，定有不妥失誤之處，敬請方家斧正為盼！

沈陽北塔藏文翻譯班 善慧光 譯

二零一零年元月

